Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Enhver Sit

Ugeblad
for
Politik og Kristendom.

Redigeret af Henning Jensen og Kristensen-Randers.

№ 29. | Torsdag den 18. Juli 1889. | 4. Aarg.

Indhold: Stolthed og Forfængelighed. — Det kinesiske Samfund. — Om Undergjerninger. — Fra Militarismens Ager. — Fra en Aprilsrejse. — En god Stave- og Læsebog. — Bekjendtgørelser.

Stolthed og Forfængelighed.

Den berømte engelske Historieskriver Buckle kommer i sit ypperlige Værk: Civilisationens Historie i England, som desværre aldrig blev fuldført paa Grund af Forfatterens tidlige Død, ogsaa til at omtale Forskjellen paa Stolthed og Forfængelighed.

Det er ved at omtale den franske Adel i det 17. Aarhundrede, altsaa paa Ludvig d. 14des Tid, at han kommer ind paa dette Æmne. — Denne Adel plejer man gjærne at berømme for sin Stolthed, en Dyd, som Adelen jo i det hele gjærne vil have Ord for. Men Buckle gjør opmærksom paa, at *hvis* Adelen virkelig var stolt, saa vilde den snarest muligt sørge for at slippe fri for sit Adelskab. Men da den ikke er stolt, men kun *forfængelig*, saa holder den fast ved det af alle Kræfter. Forskjellen paa Stolthed og Forfængelighed er nemlig den, at Stoltheden bryder sig ikke det mindste om alle ydre Udmærkelser eller om andres Bifald; Forfængeligheden derimod sætter kun Pris paa ydre Udmærkelser og bryder sig ikke det mindste om det indre; og den attraar ydre Udmærkelser, som om det var Livet om at gjøre. Det stolte Menneske ser i sin egen Aand og Kraft og Dygtighed Kilden til sin Værdighed. Det forfængelige Menneske derimod, der idelig gaar paa Jagt efter andres Beundring, lægger alene Vægten paa de ydre Udmærkelser, disse synlige Tegn, som, enten det er Ordener eller Titler, blænder smaa Sjæle, for hvis tarvelige Forstandsevner de ere ypperligt skikkede. Da Forskjellen altsaa ligger i, at den Stolte ser *indad* og den Forfængelige *udad*, saa er det klart nok, at naar et Menneske herømmer sig af en Rang, som det har faaet ved et Slumpetræf, uden nogen som helst Anstrængelse eller Fortjeneste, saa vidner dette ikke om Stolthed, men kun om en Forfængelighed af den lumpneste Beskaffenhed. Det vidner om, at et saadant Menneske hværken har nogen Forestilling om sin egen Værdighed, eller mindste Forestilling om, hvori al Stolthed bestaar. Derfor kan det ikke forundre, at de ubetydeligste Smaating svulmer op til Sager af største Vigtighed for saadanne smaa Sjæle. Ingen maa forbavses over, om saadanne tomme Hjærner beskjæftige sig med Spørgsmaalet om Baand, Stjærner og Kors, om en Adelsmand skulde dø af Længsel efter at faa en høj Orden, en anden af Længsel efter en Stilling ved Hoffet, medens det er en tredjes højeste Ønske at faa sin Datter udnævnt til Hoffrøken eller sin Frue til Overhovmesterinde.

Hvor fordærvelige saadanne Udmærkelser er, ser man tydeligt af alle de evropæiske Adelsslægters Historie. I de Lande, hvor de ikke jævnligt ere blevne opfriskede ved borgerlige Giftermaal, har ikke en eneste iblandt dem bevaret blot en middelmaadig Forstand. Thi efter at den Forestilling en Gang har faaet Indpas, at Hæder og Ære ikke er noget indvortes, men noget udvortes, saa vil man særlig rette sine Bestræbelser paa disse ydre Udmærkelser, og derved bliver Adelsslægterne til halve Idioter.

Dette viste sig tydeligt ved den franske Adel paa Ludvig d. 14des Tid.

Af alle de Spørgsmaal, hvorom de Adelige den Gang stredes, var intet vigtigere end det, som angik *Rettigheden til at sidde i Kongens Nærværelse.* I Sammenligning med dette Spørgsmaal svandt Spørgsmaalet om borgerlig Frihed ned til en ren Ubetydelighed. Og hvad der gjorde Spørgsmaalet særligt brændende indenfor Adelens Kreds, var, at det var yderst indviklet. I Følge den gamle franske Hofskik kunde nemlig en Dame, hvis Mand var Hertug, blive siddende

i Dronningens Nærværelse. For saa vidt var Reglen tydelig nok. Men for Greverne og Baronerne var det en Torn i Øjet, at deres Fruer ikke havde samme Ret, og de satte alle Sejl til for at naa dette Maal. Men selvfølgelig modsatte Hertugerne sig dette paa det bestemteste. — Nu skete det imidlertid, at paa Ludvig d. 13des Tid havde alle Døtrene af Slægten Bouillon faaet Lov til at sidde, uanset om de var gifte med Hertuger eller ej, og det var denne usalige Tilladelse, der gjorde Spørgsmaalet saa indviklet, da andre Medlemmer af Aristokratiet mente, at Antallet af deres Ahner var lige saa stort som Slægten Bouillons, og at de følgelig havde samme Ret til at sidde.

Den Strid, som opstod herom, havde til Følge, at Adelen delte sig i to fjendtlige Partier, af hvilket det ene søgte at bevare Privilegiet til at blive siddende, alene for sig, medens det andet vilde have samme Ret. Man foreslog flere Udveje for at komme til Forlig, men alt forgjæves, og et formeligt Oprør syntes nær forestaaende. Man søgte da at gaa en Mellemvej ved at give Fruerne af de mest ansete Familier af den lavere Adel Ret til at sidde ned i de kongelige Personers Nærværelse. Men denne Forholdsregel vakte den største Forbitrelse hos Hertugerne. De sammenkaldte straks i Hovedstaden de Medlemmer af deres Stand, som var interesserede i at afslaa dette dristige Angreb paa deres Rettigheder, og vedtog Beslutninger, sigtende til at hævde deres Ret. Paa den anden Side gjorde den lavere Adel Paastand paa, at alle de, hvis Stamtræ var lige saa gammelt som de tre foran nævnte Slægters, ogsaa skulde have Lov til at sidde. — Der opstod den største Forvirring, og man var paa begge Sider parat til at gribe til Vaaben. — Da maatte Regjeringen endelig bekvemme sig til at tage Parti med Højadelen og højtideligt tilbagekalde den Rettighed til at sidde, der var givet de tre Familier.

Voltaire driver med Rette Spot med den Slags Stridigheder. Han bemærker, at det i flere Aarhundreder havde hørt til de vigtigste politiske Sager, hvem der havde Ret til ved Hoffet at sidde i en Lænestol, hvem der maatte tage tiltakke med en højrygget Stol, og hvem der maatte nøjes med en Taburet. — Et vigtigt Spørgsmaal var det ogsaa, hvem der skulde kysses af Dronningen, og hvem der ikke havde Ret til denne Gunstbevisning, hvem der skulde sidde øverst i Kirken, hvor langt det Tæppe skulde være, som de stod paa, naar de var til Hove, hvem der maatte kjøre ind i Slotsgaarden, hvem der skulde gaa først ind ad Døren osv. To af de fornemste Adelsmænd var en Dag ved Kongens Taffel nær komne op at slaas om, hvem der skulde række Hans Majestæt Servietten. De rev og sled i den fra hver sin Side, saa Kongen maatte tilsidst lægge sig imellem. Et andet Spørgsmaal af den største Vigtighed var det, hvem af de fornemme Damer, der skulde hjælpe Dronningen at skifte Linned.

Saa latterligt alt dette end er, saa har det dog sin store Betydning. Thi det viser os, hvordan hin Tids Mennesker var, hvilke Spørgsmaal der satte deres Sind i Bevægelse. Det viser, hvor lidt Æresfølelse og Selvstændighedsfølelse der var, selv hos de fornemste Folk, den Gang Enevoldsmagten stod i sin Glans, og hvordan denne Regjeringsform fostrer en Slægt af Trælle. Og ligesom Adelen saa op til Kongen, saadan saa Folket op til Adelen. Og det var disse Konger, der modtog disse modbydelige Æresbevisninger, og denne Adel, der ikke holdt sig for god til at yde dem, — det var dem, der beherskede Evropas Folk lige til for 100 Aar siden, da den franske Revolution, som en vældig Storm, fejede al denne Raaddenskab bort.

Hundrede Aar ere forløbne siden hine Tider, og de kan ikke mere komme igjen. Hvor stærk Reaktionen ogsaa er i vore Dage, saa dybt sunket er Slægten ikke, saa den mere vilde finde sig i den Slags Ting. — Men Raaddenskab har der dog samlet sig nok af i de forløbne hundrede Aar, og Storme trænges der altid til i det sociale Liv saavel som i Naturen.

Det kinesiske Samfund.

II.

Kinas Civilisation er, ligesom ethvert andet Lands, oprindelig grundet paa Privatejendom og Familien. I Kinas barbariske Tid havde man, ligesom i andre barbariske Samfund, fra Begyndelsen Fællesejendom. Med Agerbrugets Udvikling begyndte Civilisationen og privat Ejendomsret til Jorden. Men denne private Ejendomsret havde imidlertid for et Par Tusind Aar siden medført et utaaleligt socialt Tryk. — omtrent som nu i England. Følgen heraf blev en social Revolution, som gjenindførte Fællesejendommen. Men dette førte nu til en tyrannisk Statssocialisme. Denne bevirkede, for ca. 1400 Aar siden, nye revolutionære Bevægelser, som førte til den nuværende kinesiske Samfundsform, der paa engang er socialistisk og forbundet med Privatejendom.

Ejendomsret til Jorden i evropæisk Forstand findes nemlig ikke i Kina. Jorden tilhører Folket, Nationen. I Stedet for Ejendomsret har man *Benyttelsesret*, og det er alene den, som kan overgaa fra den ene til den anden. Den, som lader Jord ligge udyrket, han mister ganske Retten til den. Jorden er saaledes fri, samtidig med, at den dog bærer Landets eneste Skat. Derved bliver Arbejdet, Dygtigheden, Foretagsomheden fri. Jordskatten beløber sig fra 50 Øre til 2 Kr. pr. Tønde Land, efter den mere eller mindre heldige Beliggenhed, men uden Hensyn til, hvad Brugeren kan drive ud af den. Den kinesiske Nation kan sammenlignes med en Husejer, som udlejer sine Værelser til forskjellige Personer og beregner Lejen efter Værelsets Beskaffenhed. De evropæiske Nationer kan derimod sammenlignes med en Husejer, som beregner Lejen, ikke efter Værelsets Beskaffenhed, men efter hvad den Mand tjener, som bor i Værelset. Jo mere nemlig en Mand faar ud

sin Jord, desto højere bliver han beskattet. Simon fortæller, at dette Skattesystem baade har den Virkning, at al Jord bliver dyrket saa intensivt som muligt, og at Arbejdet bliver frigjort, medens det i Evropa er Arbejdet, der maa bære hele Beskatningen. Og tillige gjør den alle Livsfornødenhederne to eller tre Gange billigere end i Evropa, hvorved den almindelige Kultur og Udvikling i høj Grad befordres. Desuden bliver denne Skat ved sin Fordeling næsten umærkelig for den enkelte, den forhindrer, at Jorden bliver paa Hænderne af Personer, som ikke vil dyrke den selv, den forhindrer al Spekulation i Jord, og gjør denne let tilgængelig for den ubemidlede Arbejder, som ved Intelligens og ihærdigt Arbejde tidt kan faa et Udbytte af fra 700 til 3000 Kroner af en Tønde Land Netto. Det kinesiske System drager saaledes Folk ud paa Landet og holder dem i Velstand, medens det evropæiske System drager Folk ind til Byerne og gjør dem fattige, idet Arbejdskraften bliver taget fra Jorden. Der er ca. 90 Millioner kinesiske Familier. Deler man dette Antal ind i hele Arealet, bliver der 6—7 Tønder Land til hver Familie, og dette svarer ogsaa nogenlunde til det virkelige Forhold. Der er meget faa Jordejendomme paa mere end 40 Tønder Land. De paa 200 Tønder Land er yderst sjældne, og kun nogle ganske enkelte paa 600—1000 Tønder Land. — Men et vigtigt Træk i det kinesiske Landboforhold er det desuden, at hver Kommune ejer et Stykke Jord, som ikke kan afhændes til privat Brug. Oprindelig udgjorde Kommunejorden ca. 60 Tønder Land for hver Familie. Men som Følge af Befolkningens Tilvækst er det nu gaaet ned til godt 1 Tønde Land for hver Familie; ca. 140 Millioner Tønder Land er saadan Kommunejord. Denne „Fædrenejord“ gjør enhver kinesisk Familie til en Repræsentant for den store Jordejer Nationen, den sikrer ham hans naturlige Frihed, og knytter ham — enten han er Bonde, Kjøbmand, Arbejder eller Embedsmand — til Fædrenejorden. Alene som Medlem af sin Kommune, paa dens Fædrenejord, kan en Kineser være Medborger i fuldeste Betydning. Udstødt af Kommunen og frakjendt Ret til Fædrenejorden er Kineseren borgerlig død, saa godt som landsforvist. Han vil da blive Proletar i en eller anden Havnestad, leve snart hist, snart her, og maaske tilsidst udvandre. Næsten hele den store Udvandring fra Kina rekruteres af saadanne udstødte. De beløbe sig til 130,000 aarligt. Men af disse vender ca. 50,000 atter tilbage, for efter udtjent Straf maaske atter at blive optagne i Familiekommunen. Kineserens Kjærlighed til Fædrenejorden er sikkert af en mere inderlig og glædelig Art end den, vi kjende. I hans Land er Skove, Moradser og udyrkede Strækninger forsvundne for uendelige Strækninger af Haver, fede Agre, Byer og Gaarde. Det tunge Sind, som næres af en utæmmet Natur, har derfor maattet vige for en gjennemgaaende Glæde og Ligevægt i Sindet. Alle Kinas Folkeviser ere glade, medens næsten alle vore ere tungsindige. I sin Familiekommune finder Kineseren desuden alt, hvad der for ham giver Livet Værdi, sin Slægt, Bogsamlinger, Skole, Bank, Forlystelsessted osv. Der er næppe nogen Familie i Kina, uden at den har Del i Fædrenejorden, har sin Begravelsesplads og Optegnelser om Familiens Historie mange Hundrede Aar tilbage.

Den kinesiske Familie var, indtil for et Par Tusind Aar siden, strængt patriarkalsk. Familiefædrene havde absolut Myndighed, ja, kunde endog dræbe den ulydige. Men omtrent paa den Tid tabte Familieoverhovedets Myndighed sig, og han er nu kun Ordfører i Familieraadet. Det er interessant at erfare, at de Medlemmer af Familiekommunen, som søger Arbejde udenfor Kommunen, ere forpligtede til at afgive en vis Del af deres Fortjeneste til Kommunen, som svarer til deres Del i Kommunens Ejendom. Hvis han ikke gjør det, anses Baandet for løst mellem ham og Kommunen, og den paagjældende faar udbetalt sin Arvepart en Gang for alle.

Børnene vænnes til Pligtopfyldelse og Selvstændighed. Piger og Drenge opdrages sammen og paa samme Maade. Hos de opvoksende unge Piger opelskes ingen Pyntesyge, og overhovedet er Kvindens Stilling agtet, og omtrent lige saa fri som Mandens. Giftermaal anses for en hellig Pligt og indgaas tidligt, for Pigerne i 16—17 Aars Alderen, for Manden et Par Aar senere. Hver Familie har en Bog, hvori der findes udførlige Optegnelser om alle Medlemmerne. Den er et Register over deres Dyder og Lyder, Familiens Fremgang eller Tilbagegang, Skildringer af de begavede Medlemmer og af Middelmaadighederne, af de Mænd, der har været høje Embedsmænd og Lærde, men ogsaa af dem, som har boet stille i Hjemmet, for med sin daglige Flid at forvandle Bjærgstrækninger til smilende Haver. Og da disse Familiekrøniker tidt gaar mange Aarhundreder tilbage, indeholdes i dem hele Nationens Historie. Da det hører med til Familiens Religion, at disse Bøger stadig læses, kan ethvert Medlem af Familien dem næsten udenad. Den højeste Lykke for en Kineser er at faa en hædrende Omtale i Familiebogen, men at faa sit Navn slettet af denne Bog er den største Skjændsel. Familien er ikke alene en økonomisk Enhed, men har ogsaa sin egen Retspleje. Familieraadet afgjør alle Trætter, sørger for, at Medlemmerne betale deres Skat til Staten, og dømme i første Instans alle Forbrydelser. Man kan appellere Dommen til en Statsdomstol, men Agtelsen for Familieraadets Dom er saa stor og almindelig, at der meget sjældent appelleres. Endogsaa Statsembedsmændenes private Liv maa staa til Rette for Familiedomstolen. De Straffe, som disse kan idømme, ere Legemsstraffe, Landsforvisning og Udstødelse af Familien. De Forbrydelser, som ere belagte med Dødsstraf, skulle egentlig behandles af Statens Domstole, men da dette vilde være et Indgreb i Familiens Domret over sine egne Medlemmer, giver man den Skyldige Valget mellem Selvmord og Udstødelse af Familien. De fleste foretrække det første og Familien undgaar i alle Tilfælde den Skam, at et af dens Medlemmer bliver henrettet af Staten.

I Kina findes egentlig ingen anden Religion end den til en Slags Gudsdyrkelse ophøjede Kjærlighed

til Arbejdet og Ærefrygt for Samfundet. Kristendommen har næsten ingen Indpas i Kina, Muhamedanismen ubetydelig, Taoismen er en filosofisk og ikke en religiøs Sekt, og Buddhismen, som anses for den herskende Religion, synes snarere at have fæstnet Tvivl end Tro, deres Præster ere ringeagtede, og deres Templer anvendes som Herberger, Forsamlingssale, Forlystelsessteder og Pakhuse. — I den kinesiske Verdensanskuelse spiller Menneskehedens Enhed og evige Solidaritet en stor Rolle. Enhver kinesisk Slægtfølge betragter sig kun som Øjeblikkets Repræsentant for den evige Nation. De tro ej, som vi, paa en personlig Udødelighed. Slægtens Liv er det evige Liv, og et lykkeligt Liv her paa Jorden er deres Paradis. Ved Studiet af Familiekrønikerne samles i hvert enkelt Individ Aarhundreders Erfaringer af godt og ondt; han finder der stedse Yderpunkterne af Lykke og Ulykke i Tilværelsen, og taber derved mange Indbildninger, men faar til Gjengjæld et stadigt Ønske om at bringe noget godt ud af sit eget Liv, at betale sin Taknemmelighedsgjæld til Forfædrene, som har baaret Dagens Byrde, da Landet var udyrket og Kanalerne ikke endnu gravede, ved at efterlade Fædrenejorden frugtbarere og skjønnere til sine Efterkommere end han selv har modtaget den i Arv. Slægterne er solidariske i Tid og Rum. Drøm ej om et Liv ud over dette. Eders Jord er i Himlen og eders Paradis paa Jorden. Dan eders Sjæle, ær eders Forfædre, hav Ærefrygt for eders Traditioner. Glem ej, at I ere ét med Jorden. At arbejde er at omskabe. Skab Jorden, Dyrene, Planterne og eder selv. Ingen maa kalde sig lykkelig, saa længe der er en eneste ulykkelig. Hvis et Menneske lever i Dovenskab, dør et andet Menneske af Sult. — Det er Samfundet, Arbejderen og Jordforbedrerne, der ere gjorte til Guder i denne Religion.

Om Undergjerninger,

med særligt Henblik paa Hypnotisme og lignende Fremtoninger.

De Handlinger, som kaldes Mirakler, er jo vidunderlige fremfor Hverdagslivets almindelige Tildragelser. Derfor fremkalder de en Mængde Spørgsmaal hos os. Et Par af disse skal undersøges her. Der spørges saaledes: Naar et Menneske gjør Undergjerninger, er det da hans egen Tro og Fromhed, som, idet den knytter ham til Gud, giver ham Kraften dertil, eller er det Handlingen uafhængig af hans Sindelag, saa den sker kun, fordi Gud trænger til den i sit Frelserværk? Og man har ligeledes spurgt, om Undergjerningerne kun skete, fordi Gud ynkedes over en forhaandenværende Nød, eller om de skulde opfattes som Tegn alene, der kunde udsige et og andet, som Gud ikke kunde faa gjort fatteligt for de paagjældende paa anden Maade.

Saa vidt jeg kan skjønne, ligger der et Fejlsyn bag ved disse Spørgsmaal. Her skal slet ikke opstilles et kløvende: Enten—eller, saaledes at den ene Opfattelse vælges og den anden vrages; men der skal holdes paa ét: Baade—og. Naar der staar skrevet, at Kristus paa den yderste Dag vil bortvise Mennesker, som har uddrevet Djævle i hans Navn og gjort mange kraftige Gjerninger i hans Navn, da er det soleklart, at et vantro Menneske kan være Redskabet i Guds Haand, naar hans Frelserplan kræver et Under. Men deraf følger slet ikke, at Menneskehjærtets Tro er noget ligegyldigt over for Underet. Thi da Herrens Disciple en Gang havde staaet afmægtige ved en Lejlighed, som krævede en kraftig Gjerning, og de spurgte ham om Grunden til deres Afmagt, sagde han til dem: Skylden laa i eders Vantro; havde I bare havt en Tro saa stor som et Sennepskorn, kunde I have sagt til dette Bjærg: Flyt dig dèr hen! og det skulde have flyttet sig. For Troen er intet umuligt! (Matth. 17. Kap.). — Det andet Spørgsmaal maa faa et lignende Svar. Jesus gjorde Undere, som mere havde Hensyn til hans hele Frelsergjerning end til den enkelte, som han hjalp. Da han paa Løvsalsfesten i Jerusalem saa Ypperstepræsten øse Vand af: Siloams Dam med et Guldbæger, og paa en af Festens Aftener saa hele Staden straale i Lys ved Lys, som gammel Sæd bød, „greb han Situationen“ og udtalte: *Jeg* er Livets Vand, og *jeg* er Livets Lys. Men Folket skjønnede ikke hans Mening. Derfor gav han en blindfødts døde og natindhyllede Øjne *Liv* og *Lys*, og han sagde udtrykkeligt, at den blindfødte var sat paa hans Vej, for at Guds Herlighed kunde blive aabenbaret paa ham (Joh. Evang. 9. Kap.) Det er her klart nok, at det nærmeste Sigte med Underet ikke er at hjælpe den enkelte nødstedte, men at lyse op for de mange over Ordene: Livets Vand og Livets Lys. Deraf følger dog ikke, at ingen af Herrens Undere var Kjærlighedsgjerninger eller Medlidenhedshandlinger i særlig Forstand. Nej! thi det hedder jo om ham, at han gik om og gjorde vel mod Folket, og Matthæus meddeler, at før Herren mættede 5000 sultne Munde paa et øde Sted, *ynkedes* han inderlig over den store Skare og helbredte deres syge, og det var sagtens ogsaa hans bløde Hjærtelag, der drev ham til at dække Bord for de mange brødløse Mennesker.

I Henhold til det her udviklede maa det kaldes en daarlig Ensidighed, at Kristenhedens Ordførere i Reglen gjør alle Herrens Undere til Billeder og Sagn og intet andet. Vi kan vel dog ved lidt Eftertanke indse, at hans Mening med hans mange kraftige Gjerninger var ikke den alene at skaffe Præsterne en poetisk Tekstrække. Men saaledes bruges de. Helbreder Herren en blind, saa prædikes der om aandelig Blindhed; gjør han en værkbrudden Stakkel stærk, saa tales der om aandeligt værkbrudne; mætter han 4000 eller 5000 Munde, da finder Præsterne deri Stof til en Tale om Nadveren; og saaledes videre, næsten i det uendelige. Der kan, som det alt er blevet indrømmet, være noget rigtigt i denne Brug af vedkommende Evangeliestykker; men bruges de kun saaledes, da har vi med et Fejlsyn at gjøre. Lidt færre aandrige Fortolkninger og noget mere Virkelighed og Bogstavelighed vilde gjøre godt.

Frelseren kaldte *dem* Daarer, som lagde Mærke til Tegnene paa Vejrets og Vindenes Art, men oversaa Tidernes Tegn. Der er et af de sidste Tegn, som er værd at agte i vore Dage, og det er den udstrakte og voksende Brug af „magnetiske" Kure og Hypnotisme. Er alt dette Humbug, eller hvad er det? Jeg skal ikke give mig ud for at være den Vismand, som kan give en fyldestgjørende Forklaring af de nævnte nymodens Lægemidler. Men jeg mener dog at ramme det rette saa nogenlunde, naar jeg peger paa *sjælelig Indvirkning* som den egentlige Kjærne i Hypnotismen og den magnetiske Lægekunst. Og saa spørger jeg: Hvem skulde vel kunne møde med en større Sjælekraft overfor baade Sindets og Legemets Nød end de Kristne? Hvis vi tog et mere praktisk Sigte med vor Tro, og hvis vor Tro var større, end den er, da vilde vi vistnok kunne hjælpe i mangen Vaande, som vi nu lader være i Fred, fordi vi mener ligesom Manden om Rundetaarn, at vi staar over for det urokkelige. Det vilde ikke være ilde, om vi Kristne for Alvor kom til at mindes Ordet om, at Troen kan flytte Fjælde. — Naar vi hører, hvorledes uklare Kræfter, som ikke har med Kristendom at gjøre, kan virke store Ting i et Menneskes sjælelige og legemlige Natur, saa maa vi blues ved, at den kristne Tro ikke gjennemgaaende har endnu større Gjerninger at opvise i denne Henseende. Vi kan ikke tage selv; men vi kan ved Sløvhed i Troen være Skyld i, at Himlens Velsignelse tildeles os sparsomt.

For dem, der mener, at et Fingerpeg som det, jeg her har givet, ikke er helt meningsløst, vil jeg henvise til en lille mærkelig Bog: „Blumhardt og Bad Boll". Priors Forlag. 1886. Man læser ikke denne Bog uden at faa et Indtryk af den kristne Tros Evne til at helbrede.

J. P. Kristensen-Randers.

Fra Militarismens Ager.

Medens de øvrige Ministre i Stilhed nyder Varmen og den parlamentaristiske Ferie, under Hr. Bahnson sig hverken Rist eller Ro. Farende fra Møde til Møde, dukker han op snart hist, snart her. overalt talende Krigens begejstrende Ord. En mere virksom Krigsminister skal man vanskelig kunne finde, og hvis det danske Folk ikke bliver gjennemsyret af Militarismens Aand, er det i Sandhed ikke hans Skyld.

Paa et Møde her i Kjøbenhavn for nogle Dage siden, anstillede han, efter Referater i Højrebladene, en Sammenligning mellem 1849 og nu. Der berettes desværre ikke noget synderligt om, hvordan han slap fra den Sammenligning, men han gjorde dog opmærksom paa, at da havde vi nylig faaet Grundloven, og dette blev en mægtig Løftestang for hele Befolkningen til at slaas mod den store Overmagt, ligesom der dengang heller ikke var nogen, der kritiserede Krigsførelsen eller kom med det Raab: „Hvad kan det nytte!" Det havde været Nutiden forbeholdt at komme med dette Raab.

Nu er der ganske vist intet til Hinder for at sammenligne Nutiden med 1849. Man kan sammenligne en Sommerdag med en Vinterdag, en Bandit med en fredelig Mand, — kort sagt! man kan sammenligne de umuligste Ting med hinanden. Man kan ogsaa sammenligne Nat med Dag, hvidt med sort o. s. v. — Hvis Hr. Bahnson havde gjennemført Sammenligningen mellem 1849 og nu, saa kunde han have sagt, at ligesom vi i 1849 nylig havde faaet Grundloven, og denne havde været en mægtig Løftestang for Folket, saadan har vi nu mistet Grundloven og faaet Provisorierne i Stedet. Og ligesom Grundloven begejstrede alle dem, der havde Friheden kjær, saadan har Provisorierne begejstret alle dem, der helst vil leve uden Friheden. Og ligesom Begejstringen 1849 hjalp til at nedslaa Oprørsaanden, saadan har Provisoriebegejstringen bidraget til at opbygge Fæstningen om Kjøbenhavn.

Alt dette kan nu være rigtigt nok skjøndt Hr. B. har formodentlig faaet noget andet ud af Sammenligningen.

Men der var noget i Hr. Bahnsons Sammenligning, der ikke holder Stik. Han sagde nemlig, at skjøndt vi i den første Krig stod overfor en stor Overmagt, saa besejrede dog den almindelige Begejstring alle Vanskeligheder. Det var vel sagtens hans Mening, at saadan vil det ogsaa gaa nu. — Men Hr. B. véd selvfølgelig godt, at det er ikke ganske rigtigt, at vi i den første Krig stod overfor en stor Overmagt. Hvis han vil give det Udseende af, at vi dengang besejrede Tyskland, saa forholder det sig ikke saa. Det var det slesvigholstenske Oprør vi besejrede, og overfor det havde vi Overmagten. Ganske vist tog Tyskland en Tid lang Del i Krigen, men der blev som bekjendt sluttet Fred med dette Land længe før Krigens Afslutning; og Grunden til, at Tyskland sluttede Fred var virkelig ikke den, at det var blevet besejret af os. Havde vi tilsidst havt med Tyskland at gjøre, saa var vi naturligvis bukket under. Men vi havde kun med Slesvigholstenerne at gjøre, og saa vandt vi Sejr, thi der var vi de stærkeste. — Men denne Historie om, at vi i den første slesvigske Krig sejrede over en stor Overmagt, nemlig Tyskland, den spøger ganske sikkert ikke alene i Hr. Bahnsons Hjærne, hvor alle mulige militaristiske Spøgelser rumsterer, men der er sikkert ogsaa mange Mennesker, med almindelige civile Hjærner, der tror det samme, og det er derfor ikke overflødigt at gjøre Folk opmærksom paa, at dette er en Fejltagelse. Thi for Folk, der har en lille Smule Tilbøjelighed til Militarisme, ligger det temmelig nær at slutte, at kunde vi sejre over Tyskland dengang, saa kan vi ogsaa nu. — Det er ganske vist smigrende for den nationale Forfængelighed at indbilde sig, at man har besejret en Stormagt, men det er ikke sandt og derfor ikke sundt.

Der er særlig Grund til at fremhæve dette i Anledning af alle de Mindefester der holdes, snart for

den første, snart for den anden slesvigske Krig. — Der er i det hele ingen Tvivl om, at den Slags Mindefester gjør mere Skade end Gavn. De bidrager til at vedligeholde Nationalhadet mellem Folkene, de kaster et straaalende Lys over Krigene, og de befæster Folk i den Tro, at den naturlige Maade at afgjøre Striden paa, er at slaa hinanden ihjel. Under alle Omstændigheder burde der ikke holdes nogen saadan Fest uden at der blev gjort opmærksom paa, at Krig var en barbarisk og ugudelig Maade at afgjøre sine Trætter paa. Skete det, saa vilde Festerne formodentlig snart høre op af sig selv. — I Stedet for at holde Fest for Krigene, burde der der holdes Fest paa de Dage, da to Nationer havde afgjort en Strid paa en fredelig Maade ved Voldgift. — Hvad vilde man sige, hvis to Mennesker engang havde været oppe at slaas paa offentlig Gade, og de saa hele deres Liv igjennem højtideligholdt dette Slagsmaal paa den Dag det fandt Sted. Man vilde formodentlig anse dem som forrykte.

Men naar nu Børnene ogsaa skal til at holde Mindefester for Krigene, saa bliver det snart for meget af det Gode. — Den 6te Juli var der i Fredericia samlet flere tusind Børn, til Minde om Slaget der. Og Valpladsen blev forevist, og der blev holdt Taler, — naturligvis af Præster, — og der blev raabt Hurra.

Der er ingen Tvivl om, at alt dette har gjort Indtryk paa Børnene, især naar man forudsætter, at deres Lærere iforvejen har gjort dem bekjendt med Slagets Gang, fortalt dem om de særlig fremragende Personligheder o. s. v. Og selvfølgelig har man vel vogtet sig for at skildre Krigens Rædsler for dem, al den Lidelse, Sorg, Elendighed og Ulykke, der knytter sig til et Slag, enten det er vundet eller tabt. I Virkeligheden er jo hvert eneste Slag et *tabt* Slag, et Vidnesbyrd om den uhyre Synd og Raahed og Blodtørst, der endnu lever i Slægten.

Men alt dette har man tiet stille med overfor Børnene. Dette kan nu være meget rigtigt, naar man betragter Krigen som en naturlig og nødvendig Sag, og naar man mener, at det derfor kommer an paa at opdrage Børnene i disse Forestillinger. Men mener man det modsatte, mener man at Krigen er unaturlig og umeneskelig, saa gjælder det om at opdrage Børnene i disse Forestillinger, thi ellers faar Menneskeslægten aldrig Ende paa Krigene. — Den eneste Maade hvorpaa der kan komme Fred paa Jorden, det er, at der engang kommer en Slægt her paa Jorden, der ikke vil føre Krig. En saadan Slægt er nu ved at gro frem rundt om i Folkene, og som alt stort gror den frem af Samfundets Smaafolk, den gror frem nedenfra. Derfor har den endnu ingen Magt til at sætte sin Vilje igjennem. Men der vil komme en Tid, da Folkene kommer til at raade for deres egen Skæbne, og saa kommer det an paa, at denne Fredstanke har rodfæstet sig hos dem. — Men Mindefester for Krigen rodfæster ikke Fredstanken, men Krigstanken. — Folkene burde derfor ikke tage Del i dem.

Fra en Aprilsrejse.

II. Om et Besøg hos en Schweitserbonde.

Da jeg paa Hjemvejen kom til Luzern i Schweits, mødtes jeg med en ung Bonde fra Sjælland, vi havde sat hinanden Stævne i denne By. De to Rejsefæller, jeg havde haft tidligere, forlod mig nu. Den ene af disse havde et særdeles aabent Øje for Kvindeskjønhed, den anden derimod lod til at more sig mest ved at se paa Kunst- og Galanterisager i Butikerne. Min nye Rejsefælle kiggede hverken paa Kvindfolk eller Kramboder, han saa bare paa Heste, Køer og Stude, og dem var der nok at se af i Udkanten af saadan en landlig Stad som Luzern. Men til at se Naturskjønheden havde han ogsaa gode Øjne, og da det er nærmest for disse Skjønheders Skyld, man rejser til Schweits, saa var det jo meget heldig.

Vi regnede os selv for pæne Turister, — de Indfødte som hørte os tale antog os for Englændere, — men hvor pæne Folk vi end bildte os ind at være, saa kom „de forbandede Bondegriller igjen“ hos min Rejsefælle, hver Gang han saa en smuk Hest eller Stud. Og det var hans daglige Tale:

„Vi maa ud at se til Bønderne!“

Han spurgte mig om jeg ikke havde Lyst til det, og da mit Svar var lidt langtrukkent sagde han:

„Ja, kunde jeg bare finde paa et Ærinde at gjøre mig ind i et Bondehus, og kunde de bare forstaa mig, saa skulde jeg snart komme i Lav med dem.

Han havde læst en Del Tysk, men var uvant i at tale det, og saa vidste han ogsaa nok, at Schweitserne er nogle Barbarer til at tale Tysk.

Da nu Bondegrillerne hver Dag kom tilbage med fornyet Styrke indsaa jeg nok, at der var intet andet Raad end at tage Hensyn til dem. Vi tog det saa overtværs en Dag, og gik saameget som en halv Fjerdingvej udenfor Byen; der saa vi straks Huse, Gaarde og Marker, som saa tilstrækkelig landlige ud. En rigtig „Kornbonde“ kunde vi ikke vente at træffe paa denne Egn, heller ikke en Vinbonde. I Omegnen af Luzern er der ikke megen flad Jord, men lave græsklædte Bjærge og Bakker, derfor træffer man kun paa Græs- og Frugtbønder. Da jeg rejste fra Italien, var Frugttræerne afblomstrede der, men nu begyndte de her. Alle Bjærgsider, der vendte ned imod Søen, naar der da ellers var Jord paa dem, var bedækkede forneden med et hvidgraat Bælte af blomstrende Frugttræer; hvert Hus var omgivet af en lille Skov af dem.

Vi drejede nu af fra Landvejen og gik hen til en Bopæl, som man kunde kalde et Boelssted efter dansk Talebrug. Manden og Konen stod udenfor.

Det var unge Folk, og deres Klædedragt var ikke paafaldende, om de lod sig se i en dansk Landsby. Jeg havde først tænkt paa at bede om noget at drikke, for at faa et Ærinde, men da jeg saa hvormeget Folkene lignede danske Bønder, saa lod jeg alle Rævestreger fare og gik straks til Meningen:

„Vi er fremmede, Landsbyfolk, ligesom I. Derfor har vi Lyst til at se eders Hus, Kreaturer og Mark hvis I vil tillade det".

„Ja værs'god, men her er ikke meget at se", svarede Konen helt venlig.

„De er vel Englændere?" spurgte Manden.

Vi fortalte hvor vi var fra, men det lod til, at deres geografiske Begreber var noget uklare. Naa, vi var ikke kommet for at lære dem Geografi, derfor lod vi dem være i deres Uvidenhed og gik ind i Stuen efter Indbydelse. Hele Huset, saa nær som en høj stensat Grund, bestod af Træ. Vi kom op af en Trappe og ind i Gangen. Der lukkede Manden en Dør op, og viste os Familiens Vandhus. Konen blev lidt skamfuld over denne Begyndelse, og skyndte sig at aabne en Dør lige ved Siden af. Den førte ind i Dagligstuen. Her var ret ordentligt, mere end man kunde vente i et Hus hvor der var mange smaa Børn, og hvor Konen ikke var forberedt paa Besøg. Møblerne var af Fyrretræ og Skilderierne tarvelige, ligesom hos vore Bønder, men der var højt til Loftet og store Vinduer. Konen spurgte om vi vilde drikke Most, og da vi havde sagt ja, kom hun med to vel afproppede Flasker. Den smagte ret godt, men jeg var ikke dristig med denne Drik, da jeg ikke vidste hvorledes min Mave vilde synes om den. Min Rejsefælle tog dristig til sig, men bad dog for sig da Konen vilde trække den anden Flaske op. Vi betalte Mosten lidt rigelig, for at godtgjøre Folkene deres Ulejlighed.

Manden der mest førte Ordet, fortalte nu om sine Vilkaar; han var Forpagter, en fornem Mand inde i Byen ejede Huset med et Tilliggende af en 10 Tdr. Land. I Forpagtningsafgift blev der svaret 864 Kroner, men saa maatte Forpagteren ikke benytte Jorden til andet end Græs. Vi skulde nu se alt muligt. Først kom vi op paa Loftet, der var forresten ikke andet at se, end et Karlekammer og et Pigekammer, der var i en foruroligende Nærhed af hinanden, og saa et Pulterkammer, hvori der stod mange vældige Kurveflasker, omtrent ligesom Saltsyrebeholdere. Det var Brændevin.

Alt dette har vi faaet af vor „Kætsch" forklarede Konen.

Kætsch var Affaldet af den Frugt, hvoraf de pressede Most. Dette bragte de ind til Byen til en Brændevinsbrænder, og han brændte Brændevin deraf, eller gav dem Brændeviu i Bytte.

„Drikker I al den selv?" var jeg næsvis nok til at spørge. „Nej, nej!" De forsikrede begge ivrig deres Uskyldighed; de solgte en hel Del af Brændevinen.

Vi saa nu det udvendige. Laden var indrettet aldeles paa norsk. De kunde kjøre lige ind i Loen ad en stejl Bro, og vælte Læsset ned i den dybe Lade. I et andet Rum under Loen var Stalden. Køerne var store og smukke. Min Rejsefælle blev beundret for sit Kjendskab til Køer; jeg havde ikke noget at skulle have sagt. Saavidt jeg husker var der 6 Køer, et Par store Trækstude, noget Ungkvæg og nogle Kalve; de sidste to Slags stod paa Græs. Marken var dygtig bakket, men af god Bonitet, hørte jeg. Den kunde godt bringes under Plov.

„Hvorfor maa De ikke besaa Jorden?" spurgte vi.

„Aa, det er bare Dumhed af Ejeren. Han mener Jorden vil tabe ved at bære Korn, men han har jo slet ingen Forstand paa det. Jeg vilde endda svare ham højere Afgift, saa vi kunde begge have Fordel fa det, men han vil paa ingen Maade tillade det", svarede Manden.

Der var plantet talrige Frugttræer rundt omkring paa Marken, og Frugtavlen bragte Manden en væsentlig Indtægt. Fine Frugtsorter solgte de som afplukket, men simplere Sorter blev anvendte til Most, der gik i Stedet for Øl; den kunde ogsaa sælges. Affaldet kunde bruges til Kreaturfodring, naar man ikke vilde have Brændevin af det. Endvidere kunde det anvendes til Brændsel, man formede det da i nogle Træforme, der havde Fordybning som en Urtepotte, derefter blev de smaa Stakke stablede til Tørring. Efter hvad jeg forstod kunde man først brænde Brændevin af dette Kætsch og senere bruge Affaldet heraf til Brændsel.

Saavidt vi kunde skønne var Folkene, trods den store Forpagtningsafgift, ret velhavende. De solgte Mælken af deres Køer, de lagde Kalve til og solgte dem til Slagtning eller fødte dem op, og solgte dem som Køer eller Kvier. Der var nogle store Kvægpriser der paa Egnen, sagde min Rejsefælle.

Da vi nu havde set alt hvad vi vilde, og faaet alt at vide hvad vi ønskede, tog vi Afsked, der næsten var rørende, med disse gode Folk. Bønder er Bønder i hvilket Land man træffer dem, og hvem der holder af Bønder i Danmark, maa ogsaa holde af dem i Schweits, Italien eller hvorsomhelst.

Anton Nielsen.

En god Stave- og Læsebog.

Den Stave- og Læsebog, som den tidlig afdøde fynske Friskolelærer *Niels Kristensen* udgav for en halv Snes Aar siden, foreligger nu i fjerde Udgave. Den er billig, den er smukt og stærkt udstyret, og den er ordnet saaledes, at Børn med Lethed og Glæde kan faa deres første boglige Forstand af den. Dens Forfatter har kjendt og forstaaet at gjennemføre de to Grundsætninger, som al heldig Børneundervisning beror paa:

1) Begynd med det letteste Stof og stig langsomt op til det tungere.
2) Lav Maden til paa en saadan Maade, at Børnemunde har Smag for den, og Børnemaver kan fordøje den

Første Ret er de smaa latinske Bogstaver, de

følges af en Række livlige Sætninger, indeholdende lutter Enstavelsesord, som er trykte med disse Bogstaver, og siden kommer der Tostavelsesord, trykte paa samme Maade, men med større Sammenhæng mellem Sætningernes Indhold. Derpaa indfinder de store latinske Bogstaver sig, og de bliver da tagne i Tjeneste sammen med deres smaa Søskende. Senere træder de saakaldte danske Bogstaver til, og begge de nævnte Hovedarter af Typer bruges saa skiftevis igjennem Bogen i ypperligt valgte Historier, Æventyr og Sange.

Folk, som paa en god Maade vil have deres Børn førte ind i Læsekunsten, bør huske paa Niels Kristensens Stave- og Læsebog. Den er udkommen paa Lehmann & Stages Forlag og er prydet med 28 Billeder.

J. P. Kristensen-Randers.

Meddelelser.

Dr. phil. *Winkel-Horn*, der er bekjendt som Oplæser af danske Forfattere, særlig humoristiske, tilbyder atter i Aar demokratiske Foreninger at komme til Stede som Oplæser, og Redaktionen anbefaler Foreningerne at modtage dette Tilbud.

Anmodninger om, at saadanne Oplæsninger ønskes, tilstilles Dr. phil *Winkel Horn*, Blaagaardsgade 15, Kjøbenhavn, N., eller Bladets Redaktion, Virginiavej 9, Frederiksberg.

Prøvenumre af „Enhver Sit“ sendes gratis til alle dem, der vil arbejde for Bladets Udbredelse.

Man bedes erindre, at Bladet maa bestilles hos Posten inden den 27. Juli.

Fortsættelsesskolen i Ringe

modtager igjen Elever, Drenge og Piger, den 1. Oktober. Betaling for Kost, Ophold og Undervisning er 28 Kr. maanedlig.
Nærmere ved Undertegnede.

L. Rasmussen,
Ringe, Ringe St.

Ormslev Fortsættelsesskole ved Slagelse optager Elever i 12—16 Aars Alderen 1. Septbr. og 1. November. 28 Kr. maanedlig. Program tilsendes.

A. C. Jensen-Haarup. Jensine Schiødt.

Billige Bøger.

Møller Holst: Landbrugsordbog, 36,00.
Scherr: Literaturhistorie, 2 Bind, 8,00.
Thiers: Den franske Revolutions Historie, 10 Bind, indb. 12,00.
Hartvig: Havet, 2. Udg., 5,00.
Taine: Rejse i Pyrenæerne, med Ill. af Doré, indb. 5,00.
Barfod: Fortællinger af Fædrelandets Historie, 4. Udg., 2 Bind, Prgtb. 7,50.
Blicher: Noveller, 1—4, 7,00.
Martensen: Etik, 3 Bind, 15,00.
Do.: Mester Eckardt, indb. 1,25.
Søren Kierkegaard: Stadier paa Livets Vej, 3,50.
Do.: Kjærlighedsgjærninger, 3,00.
Do.: Opbyggelige Taler, 2,00.
Do.: Indøvelse i Kristendom, 2,00.
Do.: Begrebet Angst, 1,25, indb. 1,75.
Do.: Til Selvprøvelse, 1,00.
Do.: Af en endnu Levendes Papirer. 0,35.
Do.: Forord, 0,50.
Heegaard: Om Opdragelse, 1. Udg., indb. 8,00.
Do.: 2. Udgave, 7,00.
Paludan-Müller: Adam Homo, 1—2, Prgtbd. 6,00.
H. F. Ewald: Johannes Falk, indb. 2,50.
Bjørnson: Det flager i Byen og paa Havnen, Prgtbd. 4,50.
Jonas Lie: Lodsen og hans Hustru, Prgtbd. 2,50.
Do.: Rutland, Prgtbd. 2,50.
Granzow og **Thrige:** Historisk Arkiv, komplet i 39 Bind, sm. indb. 75,00.

Sendes mod Postopkrævning fra Bog- og Papirhandelen, **Klosterstræde Nr. 12**, Kjøbenhavn, K. **F. Cohens Eftfl.**

Kjøbenhavns Højskole.

Skolen overtages til Efteraaret af undertegnede cand. theol. Axel Plenge i Forening med den hidtilværende Forstander. Samtidig **udvides** Skolens Virksomhed ved Oprettelsen af et **10** Maaneders Kursus fra **1ste September** til 1ste Juli foruden det hidtilværende **5** Maaneders fra **1ste November** til 1ste April.

Det mindre Kursus vil væsentlig blive ledet efter samme Plan som hidtil her ved Skolen. Haandværkere vil faa Undervisning i Fagtegning af Jesper Jensen Korsholm.

Det større Kursus vil blive ledet saaledes, at de 10 Maaneders Arbejde baade kommer til at udgjøre **en afsluttet Helhed for sig,** alene med Almendannelse for Øje, og tillige første Del af en fortsat Undervisning med særlig **Uddannelse til Lærergærning** for Øje, saa vel i Børneskolens som i Højskolens Tjeneste. Et saadan Fortsættelseskursus vil blive paabegyndt til næste Aar, og de, der ønsker det, vil paa dette tillige blive forberedt til Skolelærerexamen.

Foruden Undervisning i de almindelige Skolefag vil der blive daglige Foredrag og Samtaler over Bibel- og Kirkehistorie, almindelig Historie, Literaturhistorie, Nationaløkonomi, og Retslære,

Betaling for Undervisning er 15 Kr. om Maaneden for det større Kursus, 12 Kr. for det mindre. Kost og Bolig kan faas paa Skolen hos medundertegnede Axel Plenge.

Et mindre Antal Kvinder kan deltage i det større Kursus og faa særskilt Bolig i en af Forstandernes Hjem.

Elever kan søge Understøttelse hos Amtsraadene, i Kjøbenhavn hos Magistraten.

Indmældelser modtages af undertegnede Forstandere, der meddeler alle nærmere Oplysninger.

Axel Plenge, F. Falkenstjerne,
Chr. Winthersvej 15. Kjøbenhavn V.

Askov Lærlinger.

Foreningen af Askov Lærlinger kan yde nogle unge Mænd og Kvinder Understøttelse til et Ophold paa den udvidede Højskole i Askov i Vinteren 1880—90. Selvskrevne Ansøgninger, ledsaget af Vidnesbyrd om Trang og Værdighed, sendes inden 1. Avgust til Forst. L. Schrøder.

Paa Bestyrelsens Vegne
Hans Appel.

ENHVER SIT.

Redaktører: Henning Jensen og Kristensen-Randers.

„Enhver Sit“ behandler politiske, sociale og kristelige Spørgsmaal.
Udgaar hver Torsdag Aften til en Pris af 1,25 Øre Kvartalet.
Bladet kan bestilles hos Landpostbudene eller paa Postkontoret.
Demokratiske Foreninger, som bestiller et større Antal Eksemplarer, faar Rabat.
Bekjendtgjørelser 10 Øre Linjen. Rabat gives for Bekjendtgjørelser, som indrykkes mindst tre Gange.

Ansvarhavende Redaktør: **Henning Jensen.** Trykt hos Rasmussen & Olsen. — Kbhvn.